

Παιδαγωγικό κλίμα σχολικής τάξης

4ο ΠΕΚΕΣ Κ. Μακεδονίας
Στυλιανού Λιάνα, ΣΕΕ Αειφορίας

Τι ορίζουμε ως παιδαγωγικό κλίμα τάξης

- ▶ Η σχολική τάξη είναι μία κοινωνική ομάδα που αποτελείται από μαθητές και εκπαιδευτικούς.
- ▶ Για να επιτευχθούν οι σκοποί και οι στόχοι της εκπαιδευτικής διαδικασίας, πρέπει στην τάξη να επικρατεί μια ατμόσφαιρα ελκύει την προσέλευση των μαθητών, την παραμονή τους στην αίθουσα και την ενεργό συμμετοχή τους. Η ατμόσφαιρα ορίζεται ως **Παιδαγωγικό Κλίμα της τάξης**

- ▶ Στην ίδια τάξη αναπτύσσονται διαφορετικές καταστάσεις παιδαγωγικού κλίματος

σε σχέση με τις άλλες σχολικές τάξεις,

σε σχέση με τον εκπαιδευτικό που διδάσκει,

με το μάθημα που διδάσκεται,

το χρονικό πλαίσιο της ημέρας ή και του σχολικού έτους.

- ▶ Άρα...

Το παιδαγωγικό κλίμα μιας τάξης δεν είναι πάντοτε σταθερό, επηρεάζεται από παράγοντες που μπορεί να συνυπάρχουν, να μεταβάλλονται, να αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους είτε από την έναρξη του σχολικού έτους, είτε κατά τη διάρκειά του.

Αρνητικό Παιδαγωγικό κλίμα της τάξης

Οι μαθητές

- φοβούνται να κάνουν λάθος,
 - υπακούουν στους κανόνες της τάξης για να αποφύγουν την τιμωρία,
 - αισθάνονται μία ψυχρή και εχθρική ατμόσφαιρα,
 - αντιπαθούν τον/την εκπαιδευτικό,
 - αντιπαθούν την εκπαιδευτική διαδικασία και το σχολείο.
-
- Αισθάνονται κατάθλιψη, άγχος, η αυτοεκτίμησή τους είναι χαμηλή και η συμπεριφορά τους μη αποδεκτή

Θετικό Παιδαγωγικό κλίμα της τάξης

- Παρέχει στους μαθητές το κίνητρο να αγαπήσουν το σχολείο,
- να συμμετάσχουν άφοβα στην εκπαιδευτική διαδικασία,
- να καταβάλλουν μεγαλύτερη προσπάθεια,
- να ανακαλύψουν εσωτερικά κίνητρα μάθησης.

Το παιδαγωγικό κλίμα της τάξης επηρεάζει τις μαθησιακές επιδόσεις των μαθητών περισσότερο από ορισμένα προσωπικά και οικογενειακά χαρακτηριστικά τους ή και από ορισμένα μεθοδολογικά στοιχεία (π.χ. μέθοδος διδασκαλίας).

Οι μαθητές παρουσιάζουν λιγότερα προβλήματα στη μάθηση, στη συμπεριφορά, στις κοινωνικές και συναισθηματικές τους σχέσεις.

Η εμφάνιση προβλημάτων συμπεριφοράς εντός του σχολικού χώρου συνδέεται περισσότερο με το κλίμα του σχολείου και της τάξης παρά με χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των μαθητών.

Παράγοντες που επηρεάζουν το παιδαγωγικό κλίμα στην τάξη

Ο/η εκπαιδευτικός

- Οι παιδαγωγικές και μεθοδολογικές επιλογές του/της επηρεάζουν και τις σχέσεις που αναπτύσσουν οι μαθητές μεταξύ τους και με τον/την ίδιο/α.

Οι μαθητές/τριες της τάξης

- και ο τρόπος που αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλον, τον εκπαιδευτικό, την εκπαιδευτική διαδικασία, τη μάθηση, τον ρόλο και τη λειτουργία του σχολείου ως θεσμού

Ο σχολικός χώρος

- δημιουργεί θετική ή αρνητική διάθεση για παραμονή και δραστηριοποίηση σε αυτόν, ευκαιρίες για συνεργασία ή για αντιπαράθεση

Τα μαθήματα

- που μπορεί να θεωρούνται από τους μαθητές δύσκολα ή εύκολα, ενδιαφέροντα ή ανιαρά διαμορφώνουν τη συναισθηματική και μαθησιακή στάση των μαθητών απέναντί τους.

Το στυλ του εκπαιδευτικού

- Διδασκαλίας και διεύθυνσης της τάξης

Το στυλ διδασκαλίας

- Το **αυταρχικό**. Το στυλ αυτό παρέχει περισσότερες γνώσεις, αλλά δεν επιτυγχάνεται η κοινωνική, συναισθηματική, πολιτική ανάπτυξη των μαθητών.
- Το **ελευθεριάζον**. Με το στυλ αυτό οι διδακτικοί και μαθησιακοί στόχοι που τίθενται δεν κατακτούνται και η σχολική ζωή δεν μπορεί να οργανωθεί έτσι ώστε να προάγει την κοινωνική, συναισθηματική, πολιτική ανάπτυξη των μαθητών.
- Το **δημοκρατικό**. Το στυλ αυτό παρέχει λιγότερες γνώσεις στους/στις μαθητές/τριες, αλλά οι ίδιοι/ίδιες εργάζονται για την κατάκτησή τους και ταυτόχρονα επιτυγχάνεται η κοινωνική, συναισθηματική, πολιτική ανάπτυξη τους.

Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού στη διαμόρφωση θετικού παιδαγωγικού κλίματος

Ο/η εκπαιδευτικός ανάλογα με τον τρόπο που:

- ▶ αντιμετωπίζει τους μαθητές
- ▶ διαμορφώνει τη διδασκαλία του
- ▶ ασκεί τη διεύθυνση της τάξης

Περιμένω από όλους σας να σκέφτεστε καινοτόμα, δημιουργικά, ελεύθερα και κριτικά και να κάνετε ότι σας λέω

Δημιουργός και διαμορφωτής του θετικού παιδαγωγικού κλίματος μέσα στην τάξη

Πώς αντιμετωπίζει τους μαθητές

- ▶ διαμορφώνει ένα κλίμα αγάπης, αποδοχής και ασφάλειας για όλους τους μαθητές και για τον καθένα ξεχωριστά στο σχολείο
- ▶ υποστηρίζει τις καθημερινές προσπάθειες και δράσεις των παιδιών όχι μόνο όσον αφορά την κατάκτηση στόχων του μαθήματος, αλλά και την υλοποίηση άλλων δράσεων του σχολείου.
- ▶ σέβεται τα προσωπικά χαρακτηριστικά (γνωσιακών, κοινωνικών, συναισθηματικών, πολιτισμικών κ.ά.) όλων των παιδιών, των δυνατοτήτων και των αδυναμιών τους

Πώς διαμορφώνει τη διδασκαλία του/της

- μεθοδεύει τη διαδικασία της διδασκαλίας για να ανταποκρίνεται στις δυνατότητες των παιδιών, να προκαλεί το ενδιαφέρον τους, να απαντά στα ερωτήματά τους, να καλύπτει τις ανάγκες τους, να ενεργοποιεί τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, χωρίς να επιβαρύνει υπέρμετρα τις όποιες δυνάμεις τους, χωρίς να δημιουργεί καταστάσεις άγχους και ανασφάλειας για το τελικό αποτέλεσμα
- υποστηρίζει ενεργά την ατομική αξία και την προσωπική αξιοπρέπεια κάθε παιδιού χωριστά και ταυτόχρονα προστατεύει και προωθεί την ευτυχία όλης της σχολικής ομάδας. Το κάθε παιδί μόνο όταν έχει διαμορφώσει θετικό αυτοσυναίσθημα, και υψηλή αλλά έλλογη αυτοεκτίμηση μπορεί να αντιμετωπίσει θετικά τους άλλους, να αναγνωρίσει τη δική τους αξία, να αποδεχθεί τη διαφορετικότητά τους στα χαρακτηριστικά και στις απόψεις τους, να ζήσει ειρηνικά και να συνεργαστεί δημιουργικά μαζί τους
- δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να επιλέγουν το αντικείμενο της απασχόλησής τους, το περιεχόμενο της μάθησης, τον τρόπο και τους συνεργάτες τους στη διαδικασία της μάθησης
- εφαρμόζει μαθητοκεντρικές μεθόδους διδασκαλίας

Πώς ασκεί τη διεύθυνση της τάξης

- μοιράζεται τον έλεγχο, τη διαχείριση της τάξης με τους/τις μαθητές/τριες
- θεσπίζει **συνεργατικά** με τους/τις μαθητές/τριες τους «κανόνες της τάξης»
- προωθεί την ελευθερία της σκέψης και της έκφρασης
- ενισχύει την έννοια της κοινότητας
- διαθέτει χιουμοριστική διάθεση
- λειτουργεί ως πρότυπο δημοκρατικού ανθρώπου και πολίτη για τους μαθητές

Οι κανόνες της τάξης

- Η θέσπιση και τήρηση των κανόνων
- ❖ μπορεί να αποτρέψει την εμφάνιση αρκετών προβλημάτων σχέσεων και συμπεριφοράς μεταξύ των μαθητών, τα οποία επηρεάζουν αρνητικά τη ζωή στη σχολική τάξη και το παιδαγωγικό κλίμα διαμορφώνοντας συνθήκες εντροπίας
- ❖ πρέπει να πραγματοποιείται με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών, έτσι ώστε οι κανόνες να αποτελούν δημιουργία όλης της ομάδας και όχι μονόπλευρη επιβολή ρυθμίσεων από τον εκπαιδευτικό

Οι κανόνες της τάξης – το συμβόλαιο

- ▶ Στην αρχή της σχολικής χρονιάς ο/η εκπαιδευτικός προσκαλεί τους/τις μαθητές/τριες να συντάξουν τους κανόνες
- ▶ Η καθιέρωση κανόνων συμπεριφοράς στην τάξη και στο σχολικό περιβάλλον στοχεύουν στην αυτοπειθαρχία και στην αποφυγή προβληματικών καταστάσεων που συνήθως λειτουργούν διαλυτικά για τις σχέσεις των μαθητών.
- ▶ Παράλληλα με την καθιέρωση των κανόνων θα πρέπει να καθοριστούν και οι συνέπειες παράβασης αυτών των κανόνων. Κυρίως όμως ενισχύεται η σωστή συμπεριφορά μέσα από κανόνες που δεν περιλαμβάνουν τιμωρίες και απειλές
- ▶ Οι κανόνες να είναι λίγοι, σαφείς, σύντομοι, λειτουργικοί, να έχουν καταφατική σύνταξη και όχι μόνο αρνητική, ενώ μπορεί να διαφοροποιούνται για επιμέρους πτυχές της σχολικής ζωής (π.χ. μάθημα στην αίθουσα, διάλειμμα, εκδρομή), να μην είναι απόλυτοι και να ισχύουν για όλους.
- ▶ Οι κανόνες συμπεριφοράς μπορεί να έχουν καλύτερα αποτελέσματα στην περίπτωση που έχουν ενταχθεί σε ένα πλαίσιο που έχει σχεδιάσει η ίδια η σχολική μονάδα.

Συμβόλαιο τάξης - Διαδικασία

- Ο/η εκπαιδευτικός καταγράφει τα χαρακτηριστικά της «καλύτερης τάξης» που είχε, τα χαρακτηριστικά της «χειρότερης τάξης» και όσα πιστεύει ότι πρέπει να κάνει για να έχει την «καλύτερη τάξη».
- Οι μαθητές/τριες καταγράφουν (ατομικά, σε δυάδες, σε ομάδες) τα χαρακτηριστικά της καλύτερης και χειρότερης τάξης
- Δημιουργούνται δύο κατάλογοι με όσα έχουν καταγραφεί.
- Οι ομάδες συζητούν και κάνουν προτάσεις για το τι είναι πρόθυμοι οι μαθητές «να δώσουν για να πάρουν» για να διαβιούν στην «καλύτερη τάξη»
- Σε ολομέλεια γίνεται ένας ενιαίος κατάλογος χωρίς επικαλύψεις και ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τον δικό του κατάλογο «δίνω και παίρνω» .
- Διαμορφώνεται και γράφεται το τελικό συμβόλαιο τάξης βασισμένο στο πώς θα γίνει η «καλύτερη τάξη». Αναρτάται σε μέρος ορατό
- Συμπληρώνεται από λίγους κανόνες που δεν είναι διαπραγματεύσιμοι όπως ειρωνεία, χρήση ουσιών, βία

Μέθοδος jigsaw, world cafe

Τι γίνεται όμως στην περίπτωση αποκλίνουσας συμπεριφοράς;

